

Graven van burgemeesters op het Kamper kerkhof in IJsselmuiden

door Kees Schilder

Vóór 1829 werden welgestelde burgers en inwoners van Kampen begraven in de kerken die de stad rijk was. Minder gegoeden begroef men meestal buiten de kerk, soms zelfs onder het plaveisel van de straat. De graven en de daarop liggende zerken waren particulier eigendom en konden worden verhandeld. Op de zerken werden in de regel namen, geboorte- en overlijdensdata en soms ook de functies die de overledenen hadden vervuld, door de steenhouwers aangebracht. Bij families die een wapen voerden, werd ook dat wapen op de zerk gebeiteld. Families die erg rijk een aanzienlijk waren, lieten soms een monument op of bij het graf aanbrengen. In de drie grote kerken van de stad, maar vooral in de Bovenkerk, zijn tot op de dag van vandaag nog veel fraai behakte zerken en kunstig beeldhouwde monumenten te zien.¹

Met ingang van 1 januari 1829 mocht er in de steden van meer dan 1.000 inwoners, waaronder ook Kampen, niet langer worden begraven binnen de bebouwde kom. Voor de inwoners van de stad werd daarom een algemene begraafplaats ingericht op de Zandberg in IJsselmuiden.²

Ook de zerken op de graven in IJsselmuiden geven soms door omvang en vormgeving een indruk van de materiële welstand of van de maatschappelijke positie van de overledene.

Op een aantal graven liggen of staan geen zerken, ze zijn nooit aangebracht of weggehaald omdat de vastgestelde onderhoudstermijn van het graf verstreken was zonder dat nabestaanden zich hadden gemeld om verlenging aan te vragen. Toch zijn er nog ruim 3.000 zerken op de begraafplaats te vinden, waarvan een aantal opvalt door de fraaie vormgeving, bijzondere opschriften of omdat er personen onder zijn begraven die veel voor de stad en de maatschappij hebben betekend.

Voor dit artikel beperken we ons tot de graven van burgemeesters van Kampen en van de burgemeesters van de vroegere buurgemeenten, die nu zijn opgegaan in de gemeente Kampen.

De eerste burgemeester van Kampen die de stad bestuurde met wethouders en een gemeenteraad was Jacob Carel Frederik van Heerdt. Hij werd in 1808 door koning Lodewijk Napoleon benoemd, toen deze de eerste gemeentewet van ons land bij decreet van kracht had verklaard. Toen van Heerdt in 1812 wegens zijn slechte gezondheid zijn functie moest neerleggen, werd Frans Lemker burgemeester. Na Lemker volgden Jhr. Henri Assuërus Wttewaell van Stoetwegen, Stephen Henri de la Sablonière, Lambert Wicher Ebbinge, Johan Diederik Aegidius van Blommestein, Meine Fernhout en Lolle Klaas Okma. De burgemeesters die na Okma kwamen, kunnen hier buiten beschouwing worden gelaten omdat zij na hun Kamper periode naar elders zijn vertrokken. Met uitzondering van Fernhout, die in Bussum is overleden, werden alle bovengenoemde burgemeesters in Kamper aarde begraven. Burgemeester van Heerdt in de Bovenkerk³ en de overigen op het kerkhof van Kampen in IJsselmuiden.

Op het Kamper kerkhof bevinden zich ook de graven met zerken of monumenten van Jules van Hasselt, burgemeester van Kamperveen en van Zalk en Veekaten, van vader en zoon Engelenberg, burgemeesters van IJsselmuiden, Wilsum en Grafhorst, en van Gerrit Abraham van Engelen, burgemeester van IJsselmuiden.⁴

Noten

1. K. Schilder, *Inventaris van de zerken in de Bovenkerk*. Kamper genealogische en historische bronnen; deel 10. Kampen 1988.
2. *Historisch Tijdschrift voor de IJsseldelta*, jaargang 32, nr. 1. Thema begraafplaatsen.
3. Schilder, *Inventaris*, 55 en 169. Van Heerdt, zijn vrouw en enkele van zijn kinderen werden in een van de erfgenamen van Ernst Jan van der Merwede gekochte groeve begraven. De zerk dekte oorspronkelijk het graf van Erasmus de Visscher, die op 30 maart 1619 is gestorven.
4. Ook liggen in IJsselmuiden begraven F.H. Boels, burgemeester van Nieuwe Pekela, en J.A.M. van Oorschot, burgemeester van Hardenberg.

Mr. Frans Lemker, (Kampen 21 oktober 1776 - Kampen 28 januari 1858).
Burgemeester van Kampen 1812-1843,
daarna nog lid van de raad tot zijn overlijden.

Mr. Lambert Wicher Ebbing, (Groningen 3 april 1848 - Kampen 24 november 1896).
Burgemeester van Kampen 1885-1896.

Jhr. mr. Henri Assuërus Wttewaell van Stoetwegen, (Amersfoort 29 maart 1812 - Den Haag 27 september 1866).
Burgemeester/secretaris van Kamperveen en Wilsum 1835-1838, burgemeester van Grafhorst, Wilsum en IJsselmuiden 1838-1843, burgemeester van Kampen 1843-1866.

Mr. Johan Diederik Aegidius van Blommestein, (Delft 10 oktober 1849 - Kampen 19 februari 1927).
Burgemeester van Kampen 1897-1919.

Mr. Stephen Hendrik de la Sablonière, (huis Paddenburg in Baambrugge 1 oktober 1825 - Kampen 31 augustus 1888). Lid van de raad van Kampen 1855-1861, wethouder 1861-1867, burgemeester 1867-1885.

Mr. dr. Lolle Klaas Okma, (Heeg 5 augustus 1876 - Amsterdam 29 april 1936).
Burgemeester van Kampen 1933-1936.

Jules van Hasselt, (Kampen 10 maart 1844 - Zwolle 9 juli 1914).
Burgemeester/secretaris van Kamperveen en van Zalk en Veecaten 1875-1914,
lid van de raad van Kampen 1881-1883.

Christiaan Hendrikus Adolf Engelenberg,
 (Meppel 1 augustus 1810 - Kampen 27 januari 1888).
 Burgemeester/secretaris van Grafhorst 1836-1838,
 burgemeester/secretaris van Kamperveen 1838-1843,
 burgemeester/secretaris van Grafhorst, Wilsom en IJsselmuiden 1843-1880,
 lid van de raad van Kampen 1853-1880.

Mr. Christiaan Hendrik Adolf Arend Engelenberg, (Kampen 1 april 1843 - Kampen 27 februari 1910).
Burgemeester van IJsselmuiden, Wilsum en Grafhorst 1880-1889, lid van de raad van Kampen 1881-1889.

Gerrit Abraham van Engelen, (Zalk 24 februari 1891 - IJsselmuiden 15 juli 1982).
Waarnemend burgemeester van IJsselmuiden 1945, burgemeester 1946-1956.